

»Na obisku pri prvih Goropevškovih nagrajencih«

■ Prva prejemnica Goropevškovega priznanja – Nataša Kokošinek

V Sekciji za domoznanstvo in kulturno dediščino pri Zvezi bibliotekarskih društev Slovenije (ZBDS) smo se ob drugem razpisu za podelitev Goropevškovih priznanj in listin v letu 2020 odločili, da »obiščemo« prve Goropevškove nagrajence. ZBDS je Goropevškove nagrade za izjemne uspehe na področju domoznanstva in kulturne dediščine prvič podelila na 5. festivalu domoznanstva - Domfestu, ki je potekal v organizaciji Mestne knjižnice Ljubljana leta 2018. Goropevškove nagrade so poimenovane po velikem slovenskem domoznancu in bibliotekarju ter prvem predsedniku Sekcije za domoznanstvo in kulturno dediščino pri ZBDS, zgodovinarju in nekdanjem direktorju celjske knjižnice, mag. Branku Goropevšku (1966-2012). Prvo Goropevškovo priznanje za leto 2018 je prejela gospa Nataša Kokošinek iz Občinske knjižnice Jesenice za prispevek k razvoju in prepoznavnosti domoznanstva na jeseniškem območju in širše. Z gospo Natašo, po izobrazbi profesorico zgodovine in diplomirano etnologinjo, v jeseniški knjižnici zaposleno od 1. aprila 2006, sva obujali spomin na čas, ko je postala prva nagrajenka Goropevškovega priznanja, in tudi sicer spregovorili o njenem delu v domoznanski dejavnosti. Je članica Društva bibliotekarjev Gorenjske in članica Sekcije za domoznanstvo in kulturno dediščino pri ZBDS, kar je tudi pogoj pri kandidaturi na razpis za podelitev Goropevškovih priznanj. (Nataša Kokošinek ob prejemu Goropevškovega priznanja leta 2018; ob njej moderator Domfesta, Rok Dežman.)

Klaudija Sedar

Pokrajinska in študijska knjižnica Murska Sobota
klaudija.sedar@ms.sik.si

Nataša, lepo pozdravljeni. Pomudiva se najprej pri domoznanski dejavnosti v Občinski knjižnici Jesenice, kjer ste zaposleni dobro desetletje. S čim se trenutno ukvarjate, proučujete, morda pripravljate?

Čas res hitro teče in ob vašem vprašanju sem se zavedla, da je minilo že štirinajst let, odkar se mi je ponudila priložnost za zaposlitev v Občinski knjižnici Jesenice, kjer sem prevzela domoznansko dejavnost. Pred tem sem bila zaposlena v jeseniškem muzeju in nabrano znanje je bilo dobra podlaga za moje delo na področju domoznanstva. Trenutno še vedno z veseljem odgovarjam na odzive na izid knjige *Vas Srednji Vrh skozi*

*čas, ki je izšla v zadnjih dneh lanskega leta. V sodelovanju s kolegicami iz Gornjesavskega muzeja Jesenice in Ljudske univerze Jesenice pa pripravljam razstavo *Kako so se na Jesenicah včasih zabavali*, v okviru katere bo predstavljena vsebina brošure, ki je izšla konec decembra 2019.*

Da v svojem delu uživate, dokazujete vedno znova skozi različne aktivnosti v sklopu domoznanstva, poleg tega ste tudi sicer vpeti v različne programe, s katerimi še dodatno krepite domoznanstvo na vašem območju in tudi širše, tako npr. vodite program kulturne dediščine na Univerzi za tretje življenjsko obdobje pri Ljudski univerzi Jesenice, sodelujete pri študijskem krožku Raziskovanje kulturne dediščine v lokalni skupnosti, kjer ste izredno aktivni. Kaj vas motivira pri delu in na katero področje bi v prihodnje želeli poseči, ga raziskati?

Po več kot dveh desetletjih dela na območju lokalnih skupnosti Jesenice, Kranjska Gora in Žirovnica naši projekti živijo in dihaajo z okoljem, v katerem delamo. Krajanje poznajo naše delo in z veseljem aktivno sodelujejo pri naših novih načrtih in strokovnih izzivih ter projektih. To nas strokovne delavce sodelujočih institucij motivira, da nadaljujemo z domoznanskim delom in si zastavljamo vedno nove naloge in cilje. Podpora našemu delu izkazujejo tudi matične ustanove in občine na območju katerih delujemo. Naše delo nam je tako res lahko v veselje, rezultati pa so dobri. Študijski krožek *Kako so včasih živeli?* je leta 2015 dobil priznanje Andragoškega centra Slovenije za promocijo učenja in znanja odraslih, sekcija za kulturno dediščino na Univerzi za tretje življenjsko obdobje pri Ljudski univerzi Jesenice pa je odlično obiskan program, ki ga v tem šolskem letu obiskuje čez osemdeset udeležencev. Naši

udeleženci in slušatelji so zelo aktivna ter hvaležna publika, zato mi je delo z njimi v veliko zadovoljstvo.

Ostaniva na kratko še pri študijskem krožku, katerega rezultat je tudi vsakoletna publikacija, ki nam vsem daje vpogled v poznavanje preteklega časa, hkrati pa s tamkajšnjimi domoznanskimi vsebinami in tudi sicer z drugimi objavami prispevate k prepoznavnosti jeseniškega območja. Zakaj je pomembno oz. bom rekla neizogibno, da poznamo preteklost kulturne krajine in kaj nam to védenje daje?

Poznavanje preteklosti okolja in kulturne krajine, kjer živimo in delamo, je po mojem mnenju velikega pomena za razumevanje sedanjosti. Najbrž to še toliko bolj velja za nas, ki smo se priselili in nam poznavanje preteklosti pomaga razumeti aktualna dogajanja. Vsak kraj ima svojo identiteto, svojo dušo, ki jo lahko razumemo le, če poznamo njegov razvoj v preteklosti. Dobro poznavanje kraja nam omogoča tudi, da se lažje vključimo v dogajanje in navežemo pristen stik s krajani, ki je temelj za dobro in uspešno sodelovanje.

Za svoje ustvarjalno, kreativno in nasploh aktivno delo na področju domoznanstva ste na 5. festivalu domoznanstva – Domfestu leta 2018 prejeli prvo Goropevškovo priznanje. Kako gledate sedaj že z neke časovne oddaljenosti na to potrditev vašega izjemno produktivnega dela, vam je dala še dodaten zagon za delo, prinesla nove izzive in priložnosti, kaj vam pomeni?

Novica, da sem prejemnica prvega Goropevškovega priznanja, me je res presenetila. S spoštovanjem spremljam delo kolegic in kolegov, zato sem se ob tej novici znašla v zadregi, saj nisem imela občutka, da sem s svojim delom toliko prispevala na področju domoznanstva. V knjižničarske vrste sem vstopila kot nekdanja muzealka relativno pozno, a moram posebej poudariti, da sem bila kot novinka deležna lepega in kolegialnega sprejema. Zelo sem hvaležna sodelavkam in sodelavcem matične in regijske knjižnice kot tudi vsem ostalim, ki so mi nesebično strokovno pomagali pri mojih začetkih na področju

domoznanstva. Goropevškovo priznanje mi pomeni potrditev, da sem na pravi poti in mi je dalo nov zagon za delo na področju domoznanstva. Pomeni pa to priznanje tudi zavezo in odgovornost za kvalitetno strokovno delo tudi v prihodnje.

Domoznanska dejavnost je v slovenskih splošnih knjižnicah postala zelo prepoznavna, tudi izven knjižničnih zidov lahko rečeva, prav tako s pomočjo spletnih portalov, publicistične in že omenjene založniške dejavnosti ter drugih projektov. Kot strokovnjakinja na tem področju in kar sami odlično delate, kaj menite, na čem je pa je še premajhen poudarek in kaj bi po vašem mnenju prispevalo k večjemu razvoju in prepoznavnosti domoznanske dejavnosti?

Popolnoma se strinjam z vami, da domoznanska dejavnost v slovenskih splošnih knjižnicah postaja vse bolj prepoznavna, saj se vse več uporabnikov obrača na nas z različnimi vprašanji, prošnjami, željami pa tudi informacijami. Zagotovo so k prepoznavnosti v širši javnosti zelo pripomogli tudi spletni portali s pomočjo katerih naše vsebine dosežejo zainteresirane uporabnike širom po svetu. Tako so se na naše objave že odzvali uporabniki iz držav po Evropi, pa tudi iz Amerike in Kanade. Ob tem ne smemo pozabiti, da je potrebno vse te vsebine vnesti na portale in jih sproti dopolnjevati. Pri tem moram omeniti neprecenljiv prispevek moje tesne sodelavke, ki skrbi za obdelavo, vnos in objavo domoznanskih vsebin. Po mojem mnenju je prihodnost slovenskega domoznanstva v povezovanju s sorodnimi institucijami, predvsem muzeji in arhivi ter izobraževalnimi ustanovami, pa tudi z organizacijami s področja turizma. Zahtevnejši gost si danes želi spoznati deželo in ljudi, ki tam živijo, domoznanstvo pa ponuja prav te vsebine.

Tudi pri domoznanstvu je dobro imeti tako kratkoročne kot dolgoročne cilje. Kje se vidite vi osebno v domoznanstvu in v katero smer menite, da se bo razvijala domoznanska dejavnost? Kaj si želite in koliko lahko k temu prispeva

Sekcija za domoznanstvo in kulturno dediščino pri ZBDS?

Med kratkoročnimi cilji bi vsekakor na prvo mesto postavila načrtovano izdajo monografije Kako so na Jesenicah včasih živeli, v kateri bodo predstavljeni kraji jeseniške občine in izbrane zgodbe iz projekta. Knjigi bo priložen tudi dvd z video posnetki pričevalcev v njihovem domačem okolju. Pri tem projektu bomo sodelovali z Gornjesavskim muzejem Jesenice in Ljudsko univerzo Jesenice, pri snemanju pričevanj pa se bomo povezali tudi z dijaki in profesorji Gimnazije Jesenice. Med dolgoročnimi cilji oziroma željami pa bi izpostavila novo knjižnico s sodobnim domoznanskim oddelkom. Sekcija za domoznanstvo pri ZBDS lahko k našim prizadevanjem veliko prispeva predvsem s strokovno in organizacijsko podporo domoznanski dejavnosti ter oblikovanjem enotnih strokovnih izhodišč in meril, ki so nam posameznim strokovnim delavcem v oporo in pomoč pri našem delu. Takšna podpora omogoča tudi večjo povezanost in enoten nastop na področju domoznanstva, kar je pogoj za uspešen napredek slovenskega domoznanstva.

In za konec, kaj bi želeli sporočiti vsem domoznankam in domoznancem v slovenskih splošnih knjižnicah na splošno in kaj pred drugo podelitvijo Goropevških nagrad na Domfestu, ko se bomo domoznanci zbrali v Mestni knjižnici Kranj, torej na vašem območju?

Vsem domoznankam in domoznancem v slovenskih splošnih knjižnicah bi se želela še enkrat zahvaliti za podeljeno priznanje, ki mi veliko pomeni, in potrudila se bom, da izkazano zaupanje upravičim. Kolegicam in kolegom z Gorenjske pa hvala za podporo in prijetno strokovno sodelovanje, ki ga bodo letos deležni vsi udeleženci Domfesta v Kranju. Naj zaključim s sporočilom, da je naše delo lepo in zanimivo pa tudi pomembno z vidika naših uporabnikov, lokalnih skupnosti in regij, v katerih delujemo, ter celotnega slovenskega prostora.

Nataša, hvala za vaš čas in obilo domoznanskih uspehov še v prihodnje.

■ **Mag. Matjaž Neudauer** prejemnik *Goropevškove listine* za velik prispevek k razvoju domoznanstva v Knjižnici Ivana Potrča Ptuj in v slovenskem prostoru ter dvigu njegove prepoznavnosti. (Foto: Boris Farič)

■ **Marijan Breclj** prejemnik *Goropevškove listine* za prispevek k razvoju in prepoznavnosti domoznanstva na Goriškem in preko slovenskih državnih meja. (Foto: Knjižničar Marijan Breclj v mladih letih na obisku pri Francetu Bevku. Hrani Goriška knjižnica Franceta Bevka)

Mira Petrovič

Knjižnica Ivana Potrča Ptuj
mira.petrovic@knjiznica-ptuj.si

Domoznanska dejavnost ima v Knjižnici Ivana Potrča na Ptujju zelo dolgo tradicijo. V zadnjem desetletju pa je s številnimi projekti pod vodstvom direktorja mag. Matjaža Neudauerja na tem področju naredila še posebej velik korak naprej. Mag. Matjaž Neudauer je vodenje knjižnice prevzel leta 2006 in s sodelavci začrtal vizijo razvoja in delovanja knjižnice. V času njegovega vodenja je bilo zaključenih več ključnih projektov, ki so odmevali v splošni in strokovni javnosti. Posebej velja izpostaviti projekte digitalizacije domoznanskega gradiva, več odmevnih domoznanskih razstav s katalogi ali monografijami, ureditev osebnih knjižnih zapuščin pomembnih rojakov, vzpostavitev biografskega leksikona znanih osebnosti Spodnjega Podravja, uredništvo portala Kamra za spodnjepodravsko območje, projekt priprave faksimila in študijske izdaje *Gratae posteritati* (1560) ipd. Pod vodstvom mag. Matjaža Neudauerja je knjižnica pridobila ugled tako v lokalni skupnosti kot tudi v širši strokovni javnosti, kar se je leta 2018 potrdilo z dogovorom med osrednjimi območnimi knjižnicami, da ptujska knjižnica prevzame nosilno vlogo na področju koordiniranja domoznanske dejavnosti. Za svoje delo na področju knjižničarske stroke je leta 2018 prejel tudi Čopovo priznanje ter nagradi oljenka (2013) in velika oljenka (2020), ki ju za izjemne dosežke na kulturnem področju podeljuje Mestna občina Ptuj.

Irena Tul

Goriška knjižnica Franceta Bevka Nova Gorica
irena.tul@gkfb.si

Marijan Breclj je bil najvidnejši predstavnik in pionir knjižničarske stroke na Goriškem po drugi svetovni vojni. Leta 1952 se je zaposlil v Goriški knjižnici kot prvi strokovni delavec in kasneje postal dolgoletni vodja študijskega oddelka. Za svoje delo je že leta 1967 prejel Čopovo diplomu, leta 1978 pa novogoriško občinsko nagrado. Od leta 1978 pa vse do upokojitve leta 1990 je bil zaposlen v knjižnici Goriškega muzeja. Knjižnicam ni bil predan le službeno, saj je v svojem prostem času več kot 50 let skrbel in urejal Škrabčevo knjižnico v frančiškanskem samostanu na Kostanjevici v Novi Gorici, ki je razglašena za kulturni in zgodovinski spomenik državnega pomena. Kot je zapisala Komisija za Goropevškove nagrade, je Marijanu Breclju podelila Goropevškovo listino za »prispevek k razvoju in prepoznavnosti domoznanstva na Goriškem in preko slovenskih nacionalnih meja. (...) Neprecenljiv je njegov prispevek k proučevanju in medsebojnemu spoznavanju goriškega multietničnega prostora, kjer se srečuje slovenski, italijanski in furlanski življenj.« Breclj namreč ni bil le pionir knjižničarstva, ampak tudi mednarodnih povezovanj med kulturnimi institucijami na Goriškem. Objavljal je v slovenskih in italijanskih strokovnih revijah, da bi kolege knjižničarje opozoril na delo sosedov in prirejal mednarodne razstave. V zamejstvu ga poznajo tudi kot neutrudnega urednika, bibliografa in leksikografa. Marijan Breclj ni presegal le nacionalnih meja, presegal je enoznačne usmeritve in ozkoglednost strokovnih znanj. Bil je pesnik, izdajatelj in prevajalec. V zadnjih letih se je posvečal slovarjem. Enciklopedist torej in težko, nemogoče, je njegovo bogato vseobsegajoče delo strniti v nekaj stavkov. V Goriški knjižnici ga kot strokovnega delavca najbolj cenimo pri zbiranju gradiva in urejanju domoznanskega oddelka ter posebnih zbirk. Tu je še vidna njegova skrb za ohranitev primorske besede ter zgodovine, saj so posebne zbirke še danes urejene po njegovih smernicah. V lanskem letu, novembra 2019, smo se poslovili od njega. V Goriški knjižnici se bomo še naprej trudili negovati spomin nanj in, če bo le možnost, vzpostavili Brecljevo knjižnico. ●